

§ 703

Vuoden 2012 talousarvion ja taloussuunnitelman 2012–2014 valmistelutilanne

Pöydälle 15.8.2011

HEL 2011-001946 T 02 02 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä talousarvion 2012 ja taloussuunnitelman 2012–2014 valmistelutilanteen tiedoksi.

Käsittely

Vastaehdotus:

Kantola Tarja: Päätösehdotuksen 2. kappaleeksi lisätään:

Samalla kaupunginhallitus kehottaa budjetin valmistelussa ottamaan huomioon ennakoitua nopeamman väestönkasvun ja kustannustason nousun.

Vastaehdotus:

Kantola Tarja: Päätösehdotuksen 3. kappaleeksi lisätään:

Lisäksi kaupunginhallitus kehottaa budjetin valmistelussa varaamaan riittävän määrärahan koko kaupungin henkilökunnan palkkojen sopimuskorotuksia varten.

Kannattajat: Ojala Outi

1. Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Päätösehdotuksen 2. kappaleeksi lisätään: Samalla kaupunginhallitus kehottaa budjetin valmistelussa ottamaan huomioon ennakoitua nopeamman väestönkasvun ja kustannustason nousun.

Jaa-äännet: 10

Kauko Koskinen, Hannu Tuominen, Elina Moisio, Terhi Peltokorpi, Juha Hakola, Risto Rautava, Jan Oker-Blom, Sirpa Asko-Seljavaara, Annika Andersson, Lasse Männistö

Ei-äännet: 4

Vesa Peipinen, Outi Ojala, Tarja Kantola, Arto Bryggare

Tyhjä-äännet: 0

22.08.2011

Kj/4

Poissa-äännet: 1
Osku Pajamäki

2. Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan
EI-ehdotus: Päätösehdotuksen 3. kappaleeksi lisätään: Lisäksi kaupunginhallitus kehottaa budjetin valmistelussa varaamaan riittävän määrärahan koko kaupungin henkilökunnan palkkojen sopimuskorotuksia varten.

Jaa-äännet: 10

Risto Rautava, Elina Moisio, Sirpa Asko-Seljavaara, Hannu Tuominen, Terhi Peltokorpi, Juha Hakola, Annika Andersson, Kauko Koskinen, Jan Oker-Blom, Lasse Männistö

Ei-äännet: 4

Vesa Peipinen, Outi Ojala, Tarja Kantola, Arto Bryggare

Tyhjä-äännet: 0

Poissa-äännet: 1
Osku Pajamäki

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Timo Jaakkola, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 70869
timo.jaakkola(a)hel.fi

Liitteet

1 Talouden_ja_toiminnan_seurantaraportti 2_2011.pdf

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen merkitä talousarvion 2012 ja taloussuunnitelman 2012–2014 valmistelutilanteen tiedoksi.

Esittelijä

Hyväksyessään vuoden 2012 talousarvioehdotuksen raamin sekä talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2012–2014 laatimisohteet 28.3.2011 kaupunginhallitus päätti, että talousarvion 2012 valmistelutilanne tuodaan Khn käsittelyyn elokuussa, jolloin Khle annetaan arvio talouden tilanteen yleisestä kehityksestä, kaupungin talouden ja toiminnan seurantaraportti 2/2011 sekä selvitys

kaupunginhallituksen raamiohjeistuksen toteutumisesta hallintokuntien valmistelussa.

Maa- ja metsätalouden tilanne

Maa- ja metsätalouden sekä Suomen taloustilanteen analyysin taustana ovat valtiovarainministeriön kesäkuussa julkaiseman suhdannekatsauksen tiedot sekä elokuun alussa julkaistut eurooppalaiset sekä kotimaiset tuotannon tulevaisuudennäkymiä ennakoivat suhdannebarometrit.

VM:n kesäkuun ennusteen mukaan maailman BKT kasvuksi arvioitiin ennustejaksolla yli 4 %:n vauhtia lähinnä kehittyvien maiden kasvun turvin. Perinteisten teollisuusmaiden lähivuosien kasvuksi arvioitiin kesäkuussa keskimäärin 2 %. Usean teollisuusmaan julkisen talouden, kotitalouksien ja rahoituslaitosten rahoitusaseman vahvistaminen nähtiin välttämättömänä toimenpiteenä.

Tilanne on kuitenkin muuttunut oleellisesti viimeisen kuukauden aikana. Eurooppalaisissa tuotannon suhdannenäkymiä kuvaavissa suhdannebarometreissä on esiintynyt heikkenemistä VM:n suhdannekatsauksen julkaisun jälkeen heinä-elokuussa. Keskeisen suhdannenäkymiä kuvaavan Markit -suhdannebarometrin heinäkuun kyselyn mukaan suhdannenäkymä on euroalueella heikoimmalla tasollaan sitten syyskuun 2009. Muutamana edellisenä vuosineljänneksenä hyvin kehittyneissä Saksassa ja Ranskassa odotukset ovat pudonneet jyrkästi kesän 2011 aikana. Luvut ovat heijastuneet myös odotuksiin työllisyyskehityksestä euroalueella.

Elokuun alussa kansainvälisessä rahoitusjärjestelmässä on esiintynyt hälyttävää epävarmuutta, jonka seurauksia ei pystytä vielä edes arvailemaan. Epävarmuus sai alkunsa erityisesti luottamuksen puutteesta länsimaiden julkisten talouksien kestävyteen. Heinäkuun Eurooppa-neuvostossa EU-maiden johtajat sopivat euroalueen rahoitusvakautta tukevasta paketista ja Yhdysvalloissa pitkittyneen poliittisen kädenväännön jälkeen sovittiin julkisen talouden säästöohjelmasta. Nämä valtioiden tekemät toimenpiteet eivät ole palauttaneet finanssimarkkinoiden uskoa euroalueen ja Yhdysvaltojen julkisen talouden kestävyteen ja siten vakauttaneet finanssimarkkinoita. Mm. Italian ja Espanjan valtionlainamarkkinoiden tilanne on heikentynyt selvästi ja tämä on johtanut huomattavan poikkeuksellisiin toimenpiteisiin Euroopan keskuspankin toimesta euroalueen rahoitusvakauden takaamiseksi. Yhdysvalloissa on käynnistynyt osaltaan vastaavankaltainen kehitys, jonka seurauksena maan valtionlainojen luottoluokitusta pudotettiin parhaalta mahdolliselta tasolta ensi kertaa luottoluokitusmenettelyn lähes satavuotisen historian aikana.

Pörssikurssit ovat keskeisimmissä pörsseissä olleet elokuun alussa jyrkässä pudotuksessa ja monet keskeisimmät osakemarkkinoiden kehitystä kuvaavat indeksit ovat pudonneet eniten sitten vuoden 2008 lopun synkimpien pörssipäivien. Mm. Helsingin pörssin yleisindeksin taso on pudonnut 5. elokuuta mennessä kolmanneksen vuoden alun tilanteesta. Pörssikurssien kehitys heijastuu ajan myötä väistämättä myös reaaliatalouden kehitykseen.

Suomen taloustilanne

Suomen taloutta kuvaavat viimeisimmät viralliset ennusteet on laadittu kesäkuussa. VM:n kesäkuisen ennusteen mukaan Suomen BKT:n kasvuksi ennustetaan kuluvana vuonna 3,9 %. Ensi vuodelle arvio oli kesäkuussa 2,8 % ja seuraavana vuonna 2,4 %. Työllisyystilanteen odotetaan paranevan kuluvan vuoden aikana hitaasti. Työllisten määrä kasvaa 1,5 % ja työttömyysaste alenee 7,7 %:iin. Inflaation ennustetaan hidastuvan ennustejakson loppua kohden pysyen kuitenkin suhteellisen korkeana. Alkaneen kasvun kannalta vaarana on inflaatio-kierteen voimistuminen. Peruspalvelujen hintaindeksin, joka kuvaa kunta-alan keskimääräistä kustannustason nousua, ennakoitaan kasvavan vuosina 2011–2014 keskimäärin noin 3 %.

Elinkeinoelämän Keskusliiton suhdannebarometrin heinäkuun kyselyn mukaan suomalaisyritysten suhdannekehitys oli alkukesällä melko vakaata ja tämänhetkistä tilannetta on kuvattu pääosin keskinkertaiseksi. Vuoden toisella neljänneksellä toteutunut kehitys jäi odotetusta ja erityisesti teollisuudessa tilausten ja tuotannon kasvuvauhti jäi arvioitua vaimeammaksi. Suhdannenäkymät lähikuukausille ovat aiempaa epävarmemmat.

Tullihallituksen 8.8 julkaisemien ennakkotietojen mukaan Suomen viennin kasvu lähes pysähtyi kesäkuussa. Viennin kasvuprosentti oli nollassa tämän vuoden koko toisella neljänneksellä.

Kesäkuun jälkeen näkymät ovat erityisesti osakemarkkinoilla lähennelleet muutaman vuoden takaista tilannetta. Suomen pörssin arvosta tänä vuonna elokuun alkuun mennessä sulanut kolmannes ja kurssit ovat edelleen laskussa.

VM:n suhdannekatsauksessa kesäkuussa ennakoitu kasvu-ura ei korjaa Suomen taloudessa olevia epätasapainoja lähitulevaisuudessa ja siten julkisen talouden velkaantuminen jatkuu. Valtion velanottotarve pysyy 7–8 mrd. eurossa vuosittain. Myös kunnat velkaantuvat edelleen ja siten julkisyhteisöjen velka kasvaa 52,5 %:iin kokonaistuotannosta vuonna 2013 eli lähes 50 mrd. euroa suuremmaksi kuin ennen taantumaa vuonna 2008.

Suomen julkisen sektorin velkaantumismuutos on tällä hetkellä nopeaa. On tärkeää, että tämä nopea velkaantumismuutos saadaan tasapainottumaan, jotta ei vaaranneta markkinoiden luottamusta Suomen julkisen talouden kestävyysasteeseen. Tämän hetkinen nopea velkaantumismuutos ei taloustilanteen heikettyä myöskään anna mahdollisuuksia kansantalouden elvytykseen julkisen sektorin kautta.

Valtion talousarvion käsittelyä on myöhennetty jonkin verran viime vuodesta eikä tuoreita talouslukuja siten ole vielä käytettävissä. Viitteitä siitä, että ensi vuoden talousarvion lähtökohdat arvioidaan uudelleen muuttuneen taloustilanteen vuoksi, on olemassa.

Hallitusohjelman vaikutukset

Hallitusohjelman keskeisimmät välittömät vaikutukset budjettivalmisteluun Helsingissä:

- Valtionosuuden valtionosuusprosentin tilapäinen muutos leikkaa valtionosuuksia - 631 milj. euroa koko maassa. vaikutus Helsingin valtionosuuksiin on alustavan arvion mukaan noin - 70 milj. euroa
- Kuntien yhteisövero-osuus maksetaan viidellä prosenttiyksiköllä korotettuna vuosina 2012 ja 2013. vaikutus Helsingille vuonna 2012 on arviolta + 50 milj. euroa.
- Kiinteistövero siirretään verotulojen tasauksen ulkopuolelle. vaikutus Helsingille on arviolta + 25 milj. euroa.

Näin ollen hallitusohjelman välittömien budjettivaikutusten arvioidaan olevan Helsingille neutraalit.

Hallitusohjelmassa on kuitenkin listattu kuntien vastuulle tulevia uusia tehtäviä tai olemassa olevien tehtävien laajennuksia. Näistä merkittävimpiä ovat:

- Merkittävin uusi tehtävä on vuonna 2013 voimaan astuva yli 80 vuotta täyttäneitä koskeva ikälaki.
- Muita sosiaali- ja terveyssektorin tehtäviä on mainittu vammaispalveluihin, perhehoitoon, lastensuojeluun, palvelurakenteen kehittämiseen, perusterveydenhuollon vahvistamiseen, oppilashuoltoon ja lapsiperheiden kotipalveluihin.
- Opetus- ja kulttuuripuolen keskeisimpiä painotuksia ovat: perusopetuksen laadun parantamista jatketaan, toteutetaan työllisyyden kuntakokeilu ja toimeentulon perusosa korotetaan 6 %:lla.

Näiden uudistusten kustannusarvioita ei kuitenkaan ole arvioitu hallitusohjelmassa kovinkaan tarkasti. Mm. mainitun ikälain

kustannuksia ei ole arvioitu käytännössä ollenkaan. Viime vuosina jo toteutetut lakiuudistukset ovat olleet kustannusten arvioinnin osalta puutteellisia ja toteutuneet kunnille aiheutuneet kustannukset ovat olleet lainvalmisteluvaiheessa arvioitua korkeampia.

Helsingin taloustilanne 2/2011 ennusteen valossa

Vuoden 2011 toinen ennuste on pitkälti 1/2011 ennusteen kaltainen. Toimintamenokasvu ilman liikelaitoksia sekä nettobudjetoitua rakentamispalvelua tarkasteltuna verrattaessa toteumaa 2010 ja ennustetta 2011 on noin 3,2 % (124,7 milj. euroa). Peruspalvelujen hintaindeksin kasvuennuste (VM kevät 2011) vuodelle 2011 on 2,6 %.

Tuloslaskelmaennusteen mukaan vuosikate ilman liikelaitoksia tarkasteltuna on 175,9 milj. euroa kattaen poistoista 74 %. Vuosikate-ennuste on 5,1 milj. euroa heikompi kuin edellisessä ennusteessa. Liikelaitokset mukaan lukien vuosikate-ennuste on 479,1 milj. euroa ollen poistotasoa suurempi mutta jääden kuitenkin selvästi investointitasosta. Toiminnan ja investointien rahavirta on 164,1 milj. euroa alijäämäinen ja tätä joudutaan kattamaan 185,6 milj. euron nettomääräisellä lainanotolla. Ennusteen mukaisella lainanotolla kaupungin lainapääoma nousee vuoden lopussa yli 1,3 mrd. euroon, kun vuoden 2008 lopussa se oli vain puolet tästä.

Verotuloja arvioidaan tuoreen ennusteen mukaan kertyvän keväällä tehdyn ennusteen mukaisesti yhteensä 2 737,5 milj. euroa eli 119,9 milj. euroa talousarviota enemmän. Viimeaikainen kehitys finanssimarkkinoilla luo epävarmuutta verotuloennusteeseen. Jos talousnäkymät heikentyvät rajusti loppuvuodesta, voi ennustettuihin verotuloihin pääseminen olla haasteellista.

Suurimpia tekijöitä menokasvun aiheuttajina verrattuna edelliseen vuoteen ovat terveyskeskustoiminnan menojen lisäys 16,6 milj. euroa, HUS:n maksuosuuden lisäys 19,1 milj. euroa, HSL:n maksuosuuden lisäys 15,3 milj. euroa, opetusviraston menojen lisäys 13,8 milj. euroa ja HKR:n menojen lisäys 10,0 milj. euroa. Näistä varsinaisia vuoden 2011 talousarvion määrärahaylityksiä ovat HUS:n maksuosuuden lisäys sekä HKR:n menojen lisäys.

Edelliseen ennusteeseen nähden toimintamenojen menoennuste on kasvanut erityisesti HUS:n maksuosuuden osalta. Ennustettu nousu on 6,3 milj. euroa edellisestä ennusteesta.

Tulos- ja rahoituslaskelmassa on ennustettu tontinmyyntituloja 35 milj. euroa edellistä ennustetta vähemmän. Emokaupungin investoinnit ovat 14,1 milj. euroa edellistä ennustetta korkeammat. Investointiennusteen nousu liittyy erityisesti Seniorisäätiön kiinteistöjen hallintaan liittyneeseen kiinteistöjen ostojärjestelyyn sekä kiinteistöjen oston

määrälliseen kasvuun erityisesti Östersundomin alueella. Kaupungin lainanottoa (ilman liikelaitoksien lainanottoa tarkasteltuna) on nostettu edellisestä ennusteesta 45 milj. euroa.

Talousarvion valmistelutilanne

Kaupunginhallituksen hyväksymä raami vuodelle 2012

Vuoden 2012 talousarvion raami lähtee strategiaohjelmassa päätetystä tavoitteesta. Kaupungin toimintamenojen kasvu ei ylitä kustannustason nousua ja väestönkasvua. Kaupungin toimintamenot tulee sopeuttaa käytettävissä oleviin tuloihin. Kaupungin lainakanta kasvaa liian nopeaa tahtia. Tavoitteena on oikaista rahoituksellinen epätasapaino. Vuosien 2009 ja 2010 verotulojen notkahduksen vuoksi Helsingissä joudutaan noudattamaan tiukkaa menokuria.

Kustannustason nousuksi arvioitiin raamivaiheessa +2,9 % (peruspalvelujen hintaindeksi, VM:n ennuste vuodelle 2012) ja väestönkasvuksi +0,74 % (Helsingin väestöennusteen 2011–2050 mukainen ennuste vuodelle 2012).

Vuoden 2012 talousarvioehdotuksen raami on laadittu siten, että tilinpäätökseen 2010 nähden toimintamenot kasvavat 4,5 %.

Vuoden 2011 talousarvioon nähden kaupungin yhteenlasketut toimintamenot kasvavat raamissa +3,4 %. Kaupunkitasolla raamiin sisältyy 0,3 %:n tuottavuusoletus. Toimintamenojen nettokasvu (toimintakatteen muutos) on vuoden 2012 raamiehdotuksessa +2,1 %. Pääosalla hallintokuntia raamin mukaiset toimintamenot kasvavat 1,2 % talousarvioon 2011 nähden. Määrärahaa on raamissa kohdennettu HSL:n maksuosuuteen, sosiaalitoimeen ja opetustoimeen em. kokonaiskasvuprosenttia enemmän. Investointien osalta raamin lähtökohtana on hyväksytty taloussuunnitelma. Rahoituksellista epätasapainoa on katettava edelleen vuonna 2012 lainanotolla.

Palkkaratkaisun mukaisiin palkankorotuksiin on vuoden 2012 raamissa varauduttu keskitetysti siten, että Khn käyttövaroihin on varattu työehtosopimusten mukaiset palkankorotukset. Uuden hallitusohjelman tuomiin lisätehtäviin ei ole varauduttu raamissa. Tulos- ja rahoituslaskelma-arvioissa vuosille 2013 ja 2014 kokonaistoimintamenojen kasvu on vuosittain 1,0 %.

Hallintokuntien talousarvioesitykset

Hallintokuntien talousarvioesityksiä käsitellään parhaillaan talous- ja suunnittelukeskuksessa. Virastokohtaiset talousarvioneuvottelut on pääosin saatu päätökseen. Yhteenvetona voidaan todeta, että hallintokunnat ovat pääsääntöisesti noudattaneet kaupunginhallituksen

antamaa raamia ja muuta ohjeistusta muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Suurin yksittäinen sekä tuloihin että menoihin korottavasti vaikuttava raamipoikkeama on rakentamispalvelun volyymin tarkistus. Koska rakentamispalvelu on nettobudjetoitu yksikkö, ei sen raamin ylittävä menokasvu vaikutta raamin kokonaistasapainoon. Tietotekniikkahankkeiden läpikäynti ja tietotekniikan hankeohjelman valmistelu hallintokuntien esitysten pohjalta edellyttää vielä jatkovalmistelua. Keskeisten kaupunkiyhteisten järjestelmien toteuttamisen turvaaminen edellyttäneen keskitettyjen tietotekniikkamäärärahojen tarkistamista raamin tasosta. Tulopuolella tuloarvioita on tarkistettu mm. kiinteistötoimen tulojen osalta.

Investointiohjelman osalta tasapainotusta ja aikataulutarkistusta joudutaan tekemään sekä hankkeiden että erityisesti irtaimen omaisuuden osalta. Hallintokuntien irtaimen omaisuuden esitykset ylittivät raamin tälläkin kertaa noin 30 %. Muusta investointitaloudesta lähinnä esirakentamiseen varattuja määrärahoja joudutaan todennäköisesti jaksottamaan uudelleen tarkentuneiden suunnitelmien ja aikataulujen vuoksi.

Väestöennuste

Uusi väestöennuste ei muuta merkittävästi arvioita kaupungin väestökehityksestä viime vuonna tehtyyn ennusteeseen verrattuna. Kaupungin kokonaisväestönkasvu jatkuu hieman viime vuonna tehtyä ennustetta korkeampana. Uuden väestöennusteen mukaan väkiluku 1.1.2012 on 162 henkilöä enemmän kuin viime vuonna tehdyssä ennusteessa. 1.1.2013 väkiluku on 1113 suurempi kuin edellisessä ennusteessa. Vuoden 2012 aikana väkiluvun ennustetaan kasvavan 5339 henkilöllä. Edellisessä ennusteessa kasvuarvio oli 4388 henkilöä. Ennusteen muuttumisen vaikutus päivähoitoikäisten sekä kouluikäisten määrään on vähäinen. Siten arvioidut vaikutukset kaupungin kokonaistaloudelle vuonna 2012 ovat vähäiset.

Uusi väestöennuste on ollut hallintokuntien käytettävissä kesäkuusta alkaen. Väestöennusteen lähtötietoina ovat mm. valtion tilastokeskuksesta toukokuussa saatavat edellisen vuoden toteutuneet väestötiedot, näkemykset kansallisesta ja Helsingin seudun aluetalouden kehityksestä, arvio asuntotuotantoon käytettävissä olevasta kaavavarannosta sekä kymmenen tulevan vuoden asuntorakentamisennuste.

Tuottavuus- ja työhyvinvointiohjelma

Kaupunginvaltuuston 10.11.2010 hyväksymään talousarvioon vuodeksi 2011 sisältyy, että vuoden 2011 alussa käynnistetään tuottavuutta ja työhyvinvointia lisäävä ohjelma.

Esittelijä toteaa, että talous- ja suunnittelukeskuksessa tehdyn valmistelun perusteella virastojen ja liikelaitosten toukokuussa toimitetut esitykset sisältyvät pääosin samansisältöisinä lauta- ja johtokunnissa käsiteltyihin vuoden 2012 talousarvioesityksiin.

Yhteenvedona voidaan todeta, että virastojen ja liikelaitosten toimenpiteet ovat jatkumoa Helsingissä pitkään tehdyille palvelujen kehittämistyölle, jonka tavoitteena on ollut ja tulee olemaan tuottavuuden parantaminen. Toimenpiteiden toteuttaminen tapahtuu pääosin osana jatkuvaa toiminnan ja talouden suunnittelua, kehittämistä ja johtamista.

Tuottavuutta parantavien toimenpiteiden kokonaisuus sisältää (1) toiminta- ja palveluprosessien kehittämistä, (2) tietojärjestelmien hyödyntämistä, (3) tilojen käytön tehostamista ja palveluverkon kehittämistä ja (4) säästötoimenpiteitä.

Toimenpiteiden vaikutuksia tuottavuuteen ja talouteen on mahdollista arvioida rajallisesti. Vain osa virastoista ja liikelaitoksista on esittänyt toimenpiteiden taloudellisia vaikutuksia. Toimenpiteiden kustannuksia vähentävät vaikutukset, mikäli niitä on pystytty arvioimaan, ovat virasto- tai palvelutasolla tyypillisesti vuosibudjetista selvästi alle yhden prosentin kokoluokkaa. Eräät virastot ovat arvioineet kustannuksia lisääviä vaikutuksia. Käytettävissä olevien arvioiden perusteella tuottavuus- ja työhyvinvointiohjelman kustannuksia vähentävät vaikutukset vuonna 2012 voivat vuositasolla olla noin 24 milj. euroa. Lisäksi monien toimenpiteiden toteutumiseen liittyy epävarmuustekijöitä. Kustannuksia lisääviä vaikutuksia on arvioitu olevan noin 28 milj. euroa. Näiden arvioiden perusteella toimenpiteiden kokonaisvaikutukset kaupungin talouteen ovat marginaaliset (vuositason kokonaisvaikutus +0,09 %, vähennysten vaikutus -0,5 %). Lisäksi monet toimenpiteet ovat kertaluonteisia. Vain muutamien virastojen tai liikelaitosten esityksissä arvioidaan saavutettavan tulevaisuudessa tuottavuuden paranemista. Näissä arviot vaihtelevat vuositasolla välillä 0,5–3 %.

Toimenpiteet eivät käänneä tuottavuuskehitystä merkittävästi parempaan suuntaan. Virastojen ja liikelaitosten tuottavuutta edistävät toimenpiteet pyrkivät osaltaan vaikuttamaan siihen, että talousarviotavoitteet vuonna 2011 saavutetaan ja mahdollistetaan toiminnan suunnittelu vuoden 2012 talousarvioehdotuksen raamin mukaisesti.

Työhyvinvoinnin osalta virastot ja liikelaitokset toteuttavat ja käyttävät pääosin kaupungin vakiintuneita työhyvinvointimenettelyjä. Virastojen ja liikelaitosten toimenpiteet ovat pääosin pitkäaikaista ja jatkuvaa palvelu- ja toimintaprosessien kehittämistä, jota tehdään työyhteisöissä

yhteistoiminnassa henkilöstön kanssa. Tuottavuuden parantamista osana toiminnan kehittämistä tuetaan osana kaupungin jatkuvia työhyvinvointitoimenpiteitä.

Tuottavuus- ja työhyvinvointiohjelman etenemistä on esitelty kaupungin henkilöstötoimikunnalle 15.12.2010, 14.1.2011, 14.2.2011, 14.3.2011 ja 30.5.2011. Järjestöneuvottelukunnalle asiaa on esitelty 10.3.2011 ja työsuojeluneuvottelukunnalle 8.6.2011. Virastojen ja liikelaitosten esityksiä on valmisteltu yhteistyössä henkilöstön kanssa eri tasoilla.

Tuottavuus- ja työhyvinvointiohjelman toteuttaminen kytkeytyy kiinteäksi osaksi kaupungin toiminnan ja talouden suunnittelua sekä virastojen ja liikelaitosten johtamista. Vuonna 2011 kaupungin talouden ja toiminnan seurantaraportteihin sisältyy virastojen ja liikelaitosten tuottavuusindeksien toteutumisen nuste.

Esittelijä toteaa, että toimenpiteisiin sisältyy pääosin toiminnan kehittämistä, jota tehdään osana nykyistä toimintaa tehtyihin päätöksiin perustuen. Uudet ehdotukset, jotka vaativat päätöksiä lautakunnissa, kaupunginhallituksessa tai kaupunginvaltuustossa on käsitelty tai tullaan käsittelemään joko talousarviokäsittelyn yhteydessä tai muussa yhteydessä. Tuottavuuden ja työhyvinvoinnin kehittämistä jatketaan virastoissa ja liikelaitoksissa osana toiminnan kehittämistä ja talouden suunnittelua. Kehittämistä tuetaan erityisesti talous- ja suunnittelukeskuksen, henkilöstökeskuksen ja työterveyskeskuksen toimenpiteillä.

Valtion vuoden 2012 budjetin vaikutukset Helsingin talousarvioon

Helsingin talousarvion valmisteluun vaikuttaa myös valtion vuoden 2012 budjetin valmistelun aikataulun viivästyminen tavanomaisesta. Tämänhetkisen tiedon mukaan elokuun lopulla julkaistavasta valtiovarainministeriön talousarvioesityksestä saadaan tietoja valtion vuoden 2012 budjetin päälinjoista. Peruspalvelubudjetin sisältö on tiedossa vasta syyskuun lopulla. Lisäksi viimeaikainen talouskehitys voi luoda valtiolle tarvetta uudelleen arvioida vuoden 2012 budjetin lähtökohtia ja siten tiedot valtion budjetista saattavat edelleen viivästyä. Näin ollen valtion budjetin vaikutuksia kuntatalouteen on toistaiseksi vaikea arvioida.

Johtopäätökset

Yleisessä taloustilanteessa heinä-elokuussa 2011 ilmenneiden lukuisten epävarmuuksien vuoksi kaupungin vuoden 2012 talousarvion valmistelua tehdään tilanteessa, jossa talouden tulevien kehityskulkujen arvioiminen on erittäin vaikeaa. Tulevaan talouskasvuun, julkiseen velkaantumiseen ja rahoitusmarkkinoiden toimivuuteen liittyy suuria ja vaikeasti arvioitavia riskejä, jotka

toteutuessaan heikentävät työllisyyttä, vähentävät verotuloja ja lisäävät julkisia menoja. Kaupungin lainakannan nopeasti edennyt kasvu ja vuonna 2012 jatkuva lainanotto muodostavat nyt käytettävissä olevien tietojen pohjalta arvioituna merkittävästi suuremman riskin kuin keväällä raamia valmisteltaessa. Kaupungin rahoituksellisen aseman turvaamiseksi kaupungin tulee pidättäytyä kaikista menokasvua lisäävistä toimenpiteistä. Mikäli lähtökohdaksi otetaan vakavimpien kansainvälisen ja kansallisen talouden riskien toteutuminen, tulee taloussuunnitelmakauden 2012–2014 menokasvuoletuksia ja kaupungin lainanottomahdollisuuksia arvioida uudelleen.

Rahoitusjohtaja Tapio Korhonen esittelee kokouksessa taloustilannetta ja talousarvion valmistelutilannetta ja strategiapäällikkö Marko Karvinen tuottavuus- ja työhyvinvointiohjelmaa koskevaa selvitystä.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Tuula Saxholm, talousarviopäällikkö, puhelin: 310 36250
tuula.saxholm(a)hel.fi

Liitteet

1 Talouden_ja_toiminnan_seurantaraaportti_2_2011.pdf

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 15.08.2011 § 692

Pöydälle 15.08.2011

HEL 2011-001946 T 02 02 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Timo Jaakkola, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 70869
timo.jaakkola(a)hel.fi